

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 10.7.2013.
COM(2013) 500 final

2013/0233 (COD)

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o sudjelovanju Europske unije u Programu istraživanja i razvoja u području aktivnog i
potpomognutog života, koji poduzima više država članica**

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2013) 251 final}

{SWD(2013) 252 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

1.1. Ciljevi prijedloga

Cilj je ovog prijedloga donošenje odluke Vijeća i Parlamenta u skladu s člankom 185. UFEU-a, kojom se žele omogućiti pravna sredstva za sudjelovanje Europske unije u Zajedničkom programu istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života, koji poduzima više država članica (program AAL).

Opći su ciljevi programa AAL sljedeći:

- povećati dostupnost proizvoda i usluga za aktivno i zdravo starenje temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te starijim osobama i njihovim njegovateljima poboljšati kvalitetu života i pridonijeti većoj održivosti sustava skrbi;
- očuvati kritičnu masu transeuropskih primijenjenih istraživanja, razvoja i inovacija u području proizvoda i usluga temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama namijenjenih dobrom starenju, uključujući prije svega MSP-ove i korisnike;
- povećati količinu privatnih ulaganja i poboljšati uvjete za industrijsku primjenu uspostavljanjem usklađenog okvira za razvoj pristupa i rješenja na europskoj razini, uključujući zajedničke minimalne standarde koji ispunjavaju različite želje na razini društva i pravne aspekte na nacionalnoj i regionalnoj razini.

1.2. Osnova prijedloga

U strategiji Europa 2020. demografsko se starenje smatra izazovom, no i mogućnošću za pametan, održiv i uključiv rast. Demografsko starenje prioritetna je tema i vodećih inicijativa „Digitalni program za Europu” i „Unija inovacija”. Digitalni program usmjeren je na inovativne usluge, proizvode i postupke temeljene na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama te sadržava više aktivnosti povezanih s e-zdravstvom i posebnu mjeru o jačanju programa AAL. Program AAL dat će važan doprinos strategiji Europa 2020. i povezanim vodećim inicijativama te pridonijeti odgovaranju na izazov demografskog starenja i stvoriti nove mogućnosti, osobito za mala i srednja poduzeća. U okviru europskog inovacijskog partnerstva za aktivno i zdravo starenje (EIP AHA) očekuje se da će rješenja temeljena na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama znatno pridonijeti ostvarivanju njegova cilja od dvije dodatne godine zdravog života do 2020. te poboljšati kvalitetu života građana i učinkovitost sustava skrbi u Europi. Program AAL jedna je od glavnih komponenata za potporu partnerstva EIP AHA s pomoću inovacija temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama jer je usmjeren na dio inovacijskog lanca nazvanog „dolina smrti” u kojem je rezultate istraživanja potrebno pretvoriti u nove proizvode i usluge spremne za ulazak na tržište. EIP će također pridonijeti programu AAL jer će se s pomoću EIP-a ubrzati stvaranje tržišta i primjena velikih razmjera te pridonijeti boljim graničnim uvjetima za tržište: npr. standardizacija i interoperabilnost, koje nisu obuhvaćene programom, no spomenute su tijekom ocjenjivanja i savjetovanja kao prepreke uvođenju programa. Program AAL dopunjavaju važne nacionalne inicijative, poput nacionalne inicijative o AAL-u i starenju u Njemačkoj, inovacijske platforme o potpomognutom životu u Ujedinjenoj Kraljevini i platforme o inovacijama u području starenja u Francuskoj.

Zahvaljujući tim međusobno povezanim programima, koji zajednički obuhvaćaju znatan dio istraživačkog i inovacijskog „lanca”, Europa ima jedinstvenu globalnu prednost u informacijskim i komunikacijskim tehnologijama za dobro starenje. Programom AAL

dopunjava se dugoročnije istraživanje i inovacije u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija i starenja predloženih u okvirnom programu Obzor 2020.

Program AAL dopunjuje inicijativu za zajedničku izradu programa (JPI) o demografskim promjenama „Više godina, bolji život” u kojoj sudjeluje 13 europskih zemalja i kojom se želi postići da se pri utvrđivanju budućih politika u području starenja uzmu u obzir nove znanstvene spoznaje, na temelju čitavog niza istraživačkih disciplina. Program AAL može omogućiti kontekst primjene za višedisciplinarno istraživanje JPI-a i dopuniti istraživački program JPI-a korisničkim iskustvom, dijeleći pritom istraživačke metodologije poput cjeloživotnog pristupa.

Ukupno gledano te inicijative obuhvaćaju velik dio lanca, od temeljnog istraživanja do prihvaćanja na tržištu, kako se preporučuje brojnim neovisnim ocjenama istraživačkih i inovacijskih programa EU-a te dokumentima o politikama EU-a. Te će se sinergije dodatno ojačati u okviru prijedloga Komisije za okvirni program za istraživanje Obzor 2020., koji pokriva razdoblje od 2014. – 2020. i sadržava poseban odjeljak o društvenim izazovima s prioritetima poput zdravlja, demografskih promjena i dobrobiti. Program AAL spomenut je kao jedna od inicijativa u skladu s člankom 185. UFEU-a koje ispunjavaju uvjete za daljnju potporu uz uvjet da zadovolje određene kriterije.

2. REZULTATI SAVJETOVANJA SA ZAINTERESIRANIM STRANAMA I OCJENE UTJECAJA

2.1. Savjetovanje o budućnosti zajedničkog programa AAL

Komisija se posavjetovala o planovima za program AAL s više vanjskih i unutarnjih dionika. U javnom savjetovanju koje je EIP-AHA provela internetom 2011. sudjelovale su 524 osobe, koje su iskazale svoje mišljenje o postojećim nacionalnim, regionalnim i lokalnim inicijativama za aktivno i zdravo starenje. Oko 38 % odgovora došlo je iz državnih institucija, 23 % iz industrije, uključujući MSP-ove, 7 % iz sektora zdravstvene i socijalne skrbi, 17% iz istraživačkog i akademskog sektora i 15 % iz organizacija koje predstavljaju starije osobe. Savjetovanje je pokazalo da krajnji korisnici nedovoljno sudjeluju u fazi razvoja, što se smatra najvažnijom zaprekom inovacijama.

U prosincu 2010. pet stručnjaka na čelu s bivšom povjerenicom M. Kuneva¹ dalo je privremenu ocjenu zajedničkog programa AAL. To je ocjenjivanje obuhvaćalo razgovore s 40 odabranih dionika diljem Europe izravno uključenih u vrijednosni lanac zajedničkog programa AAL. Oko 33 % tih dionika dolazi iz državnih institucija, 27 % iz industrije, uključujući MSP-ove, 27 % iz istraživačkog i akademskog sektora i 11 % iz organizacija koje predstavljaju starije osobe. Ocjenjivačko povjerenstvo naglasilo je važnost toga da se zajedničkim programom AAL i njegovim nasljednikom osigura visoka operativna uspješnost, dodatno pojača usmjerenost na širokoprimjenjiva rješenja za stvarne situacije, promiču tehnologije za njegovatelje i posrednike te ojačaju veze s korisnicima i osiguraju aktivnosti za primjenu tih rješenja.

Osim toga, javna rasprava o zajedničkom programu AAL provedena je internetom 2010., a nadzor projekata financiranih zajedničkim programom AAL proveden je 2011.

Komisija se u okviru sastanaka upravljačkog odbora za ocjenu utjecaja održanih u 2012. savjetovala i sa svojim službama, što je pridonijelo planu i programu za pripremu izvješća o ocjeni utjecaja, osobito u području prepoznavanja problema i važnosti zajedničkog programa AAL za ostale glavne uprave. Skupina za koordinaciju osnovana u skladu s člankom 185.

¹ Vidi http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/docs/aal/interim_evaluation_report.pdf

koju vodi Glavna uprava za istraživanje i razvoj pridonijela je strukturi i argumentaciji ovog izvješća.

2.2. Strateške opcije

Izvješće o ocjeni utjecaja sadržava sljedeće opcije:

Opcija 1. – zajednički program AAL2 istovjetan sa zajedničkim programom AAL1. Polazni scenarij ove opcije „nastavljamo kao dosad” podrazumijeva nastavak zajedničkog programa AAL tijekom razdoblja 2014. – 2020. na isti način kako je funkcionirao tekući zajednički program AAL u razdoblju 2008. – 2013.

Opcija 2.– nema potrebe za zajedničkim programom AAL2. Ova opcija podrazumijeva da nakon 2013. na razini EU-a ne postoji potreba za posebnim programom i sufinanciranjem EU-a u cilju združivanja nacionalnih istraživačkih i inovacijskih programa u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija za dobro starenje. Ako se donese novac predviđen za nastavak zajedničkog programa AAL u okviru programa Obzor 2020., mogao bi se potrošiti na dodatna istraživanja u području dobrog starenja u okviru programa Obzor 2020.

Opcija 3. Ova opcija za nastavak zajedničkog programa AAL1 sadržavala bi prilagođen opseg i poboljšanu provedbu. Opseg zajedničkog programa AAL2 uskladio bi se s potpunim opsegom partnerstva EIP AHA. Uz stup „Aktivno starenje i samostalan život” obuhvatila bi se i ostala dva stupa partnerstva EIP AHA: „Prevencija, pregled i rano dijagnosticiranje” i „Skrb i liječenje”. Zbog promjene u opsegu koja proizlazi iz usklađivanja s partnerstvom EIP AHA, naziv programa „Zajednički program u području života potpomognutog okolinom” promijenio bi se u „Program istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života”. Program bi sufinancirale države članice i sudionici u projektima kao što je slučaj i kod trenutnog zajedničkog programa AAL u razdoblju 2008. – 2013. Razina financiranja EU-a iz programa Obzor 2020. ostala bi ista kao u okviru Sedmog okvirnog programa. Ova bi opcija podrazumijevala veće sudjelovanje krajnjih korisnika, širenje osnove financiranja na sve dionike i poboljšanje operativne uspješnosti.

2.3. Savjetovanje o ocjeni utjecaja

Opća skupština zajedničkog programa AAL razmotrila je spomenute opcije u veljači 2012. te izglasala da je nastavak programa od strateškog značenja, pri čemu je 15 od trenutačno 23 zemlje sudionice glasalo za opciju 3. kao željeni scenarij. Druga po broju glasova bila je opcija 1., kojom bi se program nastavio u svojem trenutačnom obliku. Samo dvije zemlje nisu podržale nastavak programa, odnosno glasale su za opciju 2.

U studenome 2012. odbor za ocjenu utjecaja revidirao je i odobrio izvješće. U svojem mišljenju odbor je zatražio određena poboljšanja izvješća o ocjeni utjecaja, što je i uvaženo. U izvješću je sada jasnije objašnjen politički kontekst, preostali problemi, tržišni nedostaci i polazni scenarij. Ciljevi su revidirani kako bi se omogućila čvrsta osnova za mjerenje napretka zajedničkog programa AAL2. Različiti scenariji financiranja detaljnije su opisani u analizi osjetljivosti, a mogući društveni i zdravstveni učinci detaljnije su razrađeni. Naposljetku, sadržana je usporedba opcija u odnosu na djelotvornost, učinkovitost i usklađenost.

3. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

3.1. Pravna osnova

Prijedlog programa AAL temelji se na članku 185. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), kojim je utvrđeno da Unija može predvidjeti sudjelovanje Europske unije u

programima za istraživanje i razvoj koje poduzima više država članica, uključujući sudjelovanje u strukturama uspostavljenima za provedbu tih programa.

3.2. Načelo supsidijarnosti

Primjenjuje se načelo supsidijarnosti jer prijedlog nije u isključivoj nadležnosti Europske unije. Supsidijarnost je zajamčena jer se prijedlog temelji na članku 185., kojim se izričito propisuje sudjelovanje Unije u istraživačkim programima koje poduzima više država članica. Potrebno je provesti sve operativne aspekte gdje god je moguće na nacionalnoj razini te istodobno omogućiti usklađen pristup na europskoj razini zajedničkog programa.

Države članice ne mogu same uspješno ostvariti ciljeve prijedloga jer su posebno znanje i izvrsnost potrebni za istraživanja i razvoj u području proizvoda i usluga povezanih sa starenjem i temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama rašireni preko nacionalnih granica te se ne mogu združivati isključivo na nacionalnoj razini. Bez usklađenog pristupa na europskoj razini i okupljanja kritične mase postoji velik rizik od udvostručavanja napora što dovodi do povećanja troškova. Osim toga, bez zajedničkog programa europskih dimenzija mala je vjerojatnost uspostave istinskog unutarnjeg tržišta interoperabilnih rješenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama za dobro starenje.

Dodana vrijednost EU-a izravno je povezana sa sljedećim problemima: fragmentacija tržišta EU-a i istraživačkih napora, nedostatak usmjerenosti na primjenu rješenja na transeuropskoj razini i nedostatak zajedničke europske vizije za tržišta informacijskih i komunikacijskih tehnologija i dobrog starenja.

3.3. Načelo razmjernosti

Člankom 185. UFEU-a Unija se poziva da „u dogovoru s državama članicama, predvidi sudjelovanje u programima istraživanja i razvoja koje je poduzelo nekoliko država članica, uključujući sudjelovanje u strukturama uspostavljenim radi provedbe tih programa.” Države članice pokretačka su snaga inicijative.

Prijedlog je u skladu s načelom razmjernosti jer će države članice biti nadležne za razvoj zajedničkog programa i svih operativnih aspekata. Posebna provedbena struktura AALA već je u okviru postojećeg zajedničkog programa AAL dokazala učinkovitost i djelotvornost u provedbi programa. Unija će dati poticaj za bolju usklađenost, osigurati sinergiju s politikama EU-a, osigurati doprinos politikama EU-a i prioritetima programa Obzor 2020., nadzirati provedbu programa i osigurati zaštitu financijskih interesa EU-a.

Predloženom organizacijskom strukturom administrativno se opterećenje svodi na najmanju moguću mjeru jer najveći dio administrativnog posla obavljaju nacionalne agencije pod nadzorom i u okviru opće nadležnosti AALA-e, koja je osnovana u tu svrhu.

3.4. Odabir instrumenta

Predloženi je instrument odluka Europskog parlamenta i Vijeća na temelju članka 185. UFEU-a. Zaključci privremene ocjene i analiza opcija pri ocjenjivanju utjecaja pokazali su da je članak 185. najprikladnije sredstvo za postizanje ciljeva programa AAL.

3.5. Odstupanja od pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.

Odstupanje od sljedećih odredaba Uredbe (EU) br. ... [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata] neophodno je kako bi se financijski doprinos Unije i zaštita prava intelektualnog vlasništva mogli provesti u skladu s pravilima za sudjelovanje nacionalnih programa država sudionica:

- provjera financijske sposobnosti koja se primjenjuje na sve sudionike i koju provode financijske agencije koje sudjeluju u programu: čl. 14.5.

- posebna provedbena struktura ne sklapa sporazume s krajnjim korisnicima: čl. 16. st. 1.
- primjena nacionalnih pravila za financiranje, prihvatljivost troškova, potvrde o financijskim izvještajima i potvrde o metodologiji: čl. 19. [st. 1. i st. 5. – 7.] te čl. 22. – 29.
- pravila za zaštitu prava intelektualnog, industrijskog i trgovačkog vlasništva te širenje rezultata u skladu s nacionalnim pravilima: čl. 38. – 45.

To se smatra opravdanim jer je program AAL osmišljen kao program blizak tržištu u okviru kojeg se združuju različiti tokovi nacionalnog financiranja (poput programa financiranja u području istraživanja, inovacija, zdravlja i industrije). Ti programi u skladu sa svojom prirodom imaju različita pravila za sudjelovanje i od njih se ne može očekivati da budu u potpunosti usklađeni s pravilima za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.

Osim toga, program AAL usmjeren je osobito na mala i srednja poduzeća i organizacije korisnika koji obično ne sudjeluju u istraživačkim i inovacijskim aktivnostima EU-a. Kako bi se spustio administrativni i pravni prag u cilju lakšeg sudjelovanja tih poduzeća i organizacija, financijski doprinos Unije daje se u skladu s njima poznatim pravilima nacionalnih programa financiranja te se provodi kao jednokratna dodjela bespovratnih sredstava zajedno s povezanom nacionalnom javnom potporom. Zajednički program AAL (2008. – 2013.) pokazao je da ovaj pristup dobro funkcionira i omogućio je privlačenje velikog broja malih i srednjih poduzeća, čije sudjelovanje iznosi više od 40 %.

Prijedlogom se predviđaju odgovarajuće mjere zaštite kako bi se osiguralo da posebna provedbena struktura pri dodjeli financijske potpore trećim osobama poštuje načelo jednakog postupanja i transparentnosti te kako bi se zaštitili financijski interesi Unije. U tu je svrhu prijedlogom predviđeno i uključivanje detaljnijih odredaba u sporazum koji će sklopiti Unija i posebna provedbena struktura.

4. PRORAČUNSKE IMPLIKACIJE

U zakonodavnom financijskom izvještaju priloženom ovoj odluci navode se okvirne proračunske implikacije. Zaštita financijskih interesa EU-a mora se osigurati odredbama Uredbe i sporazuma o delegiranju koji sklapaju Komisija i posebna provedbena struktura.

Ukupni doprinos EU-a ne smije iznositi više od [175 000 000 EUR iz proračuna Glavne uprave za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije dodijeljenog za društveni izazov 1. u programu Obzor 2020. na temu „Zdravlje, demografske promjene i dobrobit”].²

² *Iznos je okviran i ovisi o završnom zakonodavnom financijskom izvješću dogovorenom u okviru programa Obzor 2020. i iznosu koji je Glavna uprava za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije predvidjela za društveni izazov povezan s temom „Zdravlje, demografske promjene i dobrobit”.*

5. NEOBVEZNI DIJELOVI

5.1. Pojednostavnjenje

Prijedlogom se predviđa pojednostavnjenje administrativnih postupaka za privatne osobe. Konkretno, primatelji sredstava za istraživanje iz novog zajedničkog programa moći će se koristiti jedinstvenim sustavom dodjele i isplate uz primjenu poznatih nacionalnih pravila bez obveze posebnog izvješćivanja u vezi s doprinosom Unije. EU će surađivati izravno s AALA-om, koja će biti nadležna za dodjelu i praćenje sredstava EU-a te izvješćivanje o njihovoj uporabi.

5.2. Klausula o preispitivanju/reviziji/vremenskom ograničenju valjanosti

Prijedlog sadržava klauzulu o srednjoročnom preispitivanju nakon tri godine. Ukupno trajanje ograničeno je na sedam godina za intervencije i dodatne tri godine za dovršavanje projekata.

5.3. Europski gospodarski prostor

Predloženi se akt odnosi na pitanje značajno za EGP te bi ga stoga trebalo proširiti na Europski gospodarski prostor.

Prijedlog

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o sudjelovanju Europske unije u Programu istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života, koji poduzima više država članica**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 185. i članak 188. drugi stavak,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonskog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Komisija je u svojoj komunikaciji „Europa 2020. – Strategija za pametan, održiv i uključiv rast”⁴ naglasila potrebu stvaranja povoljnih uvjeta za ulaganje u znanje i inovacije kako bi se postigao pametan, održiv i uključiv rast u Uniji. Europski parlament i Vijeće podržali su tu strategiju.
- (2) Cilj okvirnog programa za istraživanje i inovacije (2014. – 2020.) Obzor 2020., uspostavljenog Uredbom (EU) br. .../2013 Europskog parlamenta i Vijeća od ... 2013.⁵ (u daljnjem tekstu „okvirni program Obzor 2020.”) povećati je učinak na istraživanje i inovacije jačanjem javno-javnih partnerstava, među ostalim, sudjelovanjem Unije u programima koje poduzima više država članica u skladu s člankom 185. Ugovora.
- (3) Odlukom br. 742/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o sudjelovanju Zajednice u programu istraživanja i razvoja koji poduzima više država članica i koji je namijenjen poboljšanju kvalitete života starijih ljudi s pomoću novih informacijskih i komunikacijskih tehnologija⁶, predviđen je financijski doprinos Zajedničkom programu istraživanja i razvoja u području života potpomognutog okolinom (engl. *Ambient Assisted Living Joint Research and Development Programme*, u daljnjem tekstu „zajednički program AAL”) koji odgovara doprinosu država članica, ali ne premašuje 150 000 000 EUR u razdoblju trajanja Sedmog okvirnog programa Europske zajednice za aktivnosti u području istraživanja i

³ SL C ..., ..., str.⁴ COM(2010)2020 završna verzija od 3. ožujka 2010.⁵ SL ... [Okvirni program Obzor 2020.]⁶ SL L 201, 30.7.2008., str. 49.

tehnološkog razvoja te za demonstracijske aktivnosti (2007. – 2013.) uspostavljenog Odlukom br. 1982/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006.⁷

- (4) U prosincu 2012. Komisija je Europskom parlamentu i Vijeću podnijela izvješće o privremenoj ocjeni zajedničkog programa AAL⁸. Ocjenjivanje je provelo stručno povjerenstvo. Opće je mišljenje stručnog povjerenstva da je u ostvarivanju ciljeva zajedničkog programa AAL ostvaren dobar napredak i da su programom postignuti izvanredni rezultati te da ga je potrebno nastaviti i nakon završetka trenutačnog razdoblja financiranja. Međutim, stručno povjerenstvo utvrdilo je i nekoliko nedostataka, prije svega potrebu za većim sudjelovanjem korisnika u projektima i za dodatnim poboljšanjem operativne uspješnosti u pogledu trajanja postupaka do sklapanja ugovora i isplate. [
- (5) U svojoj komunikaciji pod nazivom „Demografska budućnost Europe – od izazova do mogućnosti”⁹, Komisija je naglasila činjenicu da se demografsko starenje smatra jednim od glavnih izazova s kojima se suočavaju sve države članice te da bi se sve većom uporabom novih tehnologija moglo pomoći kontroli troškova, pridonijeti dobrobiti i promicati aktivno sudjelovanje starijih osoba u društvu te poboljšati konkurentnost gospodarstva Unije.
- (6) U svojoj komunikaciji pod nazivom „Vodeća inicijativa Unije inovacija Europa 2020.”¹⁰, Komisija je navela starenje stanovništva kao jedan od društvenih izazova u kojem revolucionarne inovacije mogu imati važnu ulogu i povećati konkurentnost te europskim poduzećima omogućiti prednost u razvoju novih tehnologija i ostvarivanje rasta i globalnog vodećeg položaja na novim tržištima rasta, zatim poboljšati kvalitetu i učinkovitost javnih usluga i na taj način pridonijeti stvaranju velikog broja novih kvalitetnih radnih mjesta.
- (7) U svojoj komunikaciji pod nazivom „Digitalni program za Europu”¹¹, Komisija je predložila da se ojača zajednički program AAL kako bi se odgovorilo na izazov starenja stanovništva.
- (8) U svojoj komunikaciji pod nazivom „Ostvarivanje strateškog provedbenog plana Europskog inovacijskog partnerstva za aktivno i zdravo starenje”¹², Komisija je predložila da se uzmu u obzir relevantni prioriteti plana za buduće radne programe i instrumente u području istraživanja i inovacija koji su dio okvirnog programa Obzor 2020. Komisija je također predložila da se uzmu u obzir doprinosi koje zajednički program AAL može dati Europskom inovacijskom partnerstvu za aktivno i zdravo starenje.
- (9) U Europskom inovacijskom partnerstvu za aktivno i zdravo starenje, osnovanom u sklopu Unije inovacija, očekuje se da će rješenja temeljena na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama znatno pridonijeti ostvarivanju njegova cilja od dvije dodatne godine zdravog života do 2020. te poboljšati kvalitetu života građana i učinkovitost sustava skrbi u Uniji. Njegovim strateškim provedbenim planom (SIP) određuju se prioriteti za ubrzanje i povećanje ulaganja u tri područja povezana s aktivnim i zdravim starenjem diljem Unije: prevencija i promicanje zdravlja, skrb i liječenje te samostalan život i društvena uključenost.

⁷ SL L 412, 30.12.2006., str. 1.

⁸ COM(2010) 763 završna verzija od 16. prosinca 2010.

⁹ COM(2006) 571 završna verzija od 12. listopada 2006.

¹⁰ COM(2010) 546 završna verzija od 6. listopada 2012.

¹¹ COM(2010) 245 završna verzija od 19. svibnja 2010.

¹² COM(2012) 83 završna verzija od 29. veljače 2012.

- (10) Program istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života (engl. *Active and Assisted Living Research and Development Programme*, u daljnjem tekstu „program AAL”) trebao bi se temeljiti na dostignućima prethodnog programa te riješiti njegove nedostatke poticanjem većeg sudjelovanja korisnika u projektima i djelotvornijom provedbom programa.
- (11) Potrebno je odrediti gornju granicu za sudjelovanje Unije u programu AAL u razdoblju trajanja okvirnog programa Obzor 2020. Sudjelovanje Unije u programu AAL ne smije biti veće od financijskog doprinosa država sudionica u razdoblju trajanja okvirnog programa Obzor 2020. kako bi se postigao snažan učinak poluge i osiguralo aktivno sudjelovanje država sudionica u postizanju ciljeva programa.
- (12) U skladu s ciljevima Uredbe (EU) br. .../2013 [Okvirni program Obzor 2020.], svaka država članica i svaka zemlja pridružena okvirnom programu Obzor 2020. trebala bi imati pravo na sudjelovanje u programu AAL.
- (13) Kako bi se osiguralo da financijski doprinos Unije ne bude veći od doprinosa država sudionica, financijski doprinos Unije mora biti uvjetovan formalnim preuzimanjem obveza država sudionica i njihovom ispunjavanju tih obveza. Doprinos država sudionica za program AAL morao bi uključivati administrativne troškove nastale na nacionalnoj razini pri učinkovitoj provedbi programa.
- (14) Za zajedničku provedbu programa AAL potrebna je provedbena struktura. Države sudionice sporazumjele su se o provedbenoj strukturi za program AAL te 2007. na temelju belgijskog zakonodavstva osnovala međunarodnu neprofitnu organizaciju pod nazivom Udruga za život potpomognut okolinom AISBL (engl. *Ambient Assisted Living Association*, u daljnjem tekstu „AALA”). S obzirom da se, u skladu s izvješćem o privremenoj ocjeni, postojeća upravljačka struktura zajedničkog programa AAL pokazala učinkovitom i kvalitetnom, AALA bi trebala služiti kao provedbena struktura i kao tijelo za dodjelu i praćenje programa AAL. AALA bi trebala upravljati financijskim doprinosom Unije i osigurati učinkovitu provedbu programa AAL.
- (15) Kako bi se ostvarili ciljevi programa AAL, AALA bi trebala pružati financijsku potporu uglavnom bespovratnim sredstvima za sudionike u aktivnostima koje je ona odabrala. Te aktivnosti trebale bi se odabirati na temelju poziva na podnošenje prijedloga u nadležnosti AALA-e uz pomoć neovisnih vanjskih stručnjaka. Popis redoslijeda prijedloga trebao bi biti obvezujući u pogledu odabira prijedloga i dodjele sredstava iz financijskoga doprinosa Unije i nacionalnih proračuna za projekte programa AAL.
- (16) Financijskim doprinosom Unije trebalo bi se upravljati u skladu s načelima dobrog financijskoga upravljanja i pravilima neizravnog upravljanja utvrđenima Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije¹³ i delegiranom Uredbom Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012. o pravilima primjene Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012¹⁴.
- (17) Komisija bi radi zaštite financijskih interesa Unije trebala imati pravo smanjiti, obustaviti ili okončati financijski doprinos Unije ako se program AAL ne provodi primjereno ili se provodi djelomično ili kasni ili ako države sudionice ne pridonose, djelomično pridonose ili kasne s doprinosom financiranju programa AAL. Ta bi prava trebalo predvidjeti u sporazumu o delegiranju između Unije i AALA-e.

¹³ SL L 298, 26.10.2012, str. 1.

¹⁴ SL L 362, 31.12.2012, str. 1.

- (18) Sudjelovanje u neizravnim aktivnostima koje su financirane programom AAL podliježe Uredbi (EU) br. .../2013 Europskog parlamenta i Vijeća od ... 2013. o utvrđivanju pravila za sudjelovanje u „Okvirnom programu za istraživanje i inovacije (2014. – 2020.) Obzor 2020.” i širenje njegovih rezultata¹⁵. Međutim, zbog posebnih operativnih potreba programa AAL potrebno je predvidjeti odstupanja od te Uredbe u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 3.
- (19) Posebna odstupanja od Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.] neophodna su jer je program AAL osmišljen kao inovacijski program blizak tržištu u okviru kojeg se združuju različiti tokovi nacionalnog financiranja (poput programa financiranja istraživanja, inovacija, zdravlja i industrije). Ti programi ovisno o njihovoj prirodi imaju različita pravila za sudjelovanje i od njih se ne može očekivati da budu u potpunosti usklađeni s Uredbom (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.]. Osim toga, program AAL usmjeren je osobito na mala i srednja poduzeća i organizacije korisnika koji obično ne sudjeluju u istraživačkim i inovacijskim aktivnostima Unije. Kako bi se olakšalo sudjelovanje tih poduzeća i organizacija financijski doprinos Unije daje se u skladu s njima poznatim pravilima nacionalnih programa financiranja te provodi kao jednokratna dodjela bespovratnih sredstava u kojoj je financiranje Unije združeno s povezanim nacionalnim financiranjem.
- (20) Financijske interese Unije potrebno je zaštititi razmjernim mjerama tijekom cijelog ciklusa rashoda, uključujući sprečavanje, otkrivanje i ispitivanje nepravilnosti, povrat izgubljenih, pogrešno isplaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, administrativne i financijske sankcije u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012, delegiranom Uredbom (EU) br. 1268/2012, Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica¹⁶, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija radi zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti¹⁷ te Uredbom (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF)¹⁸.
- (21) Komisija bi trebala provesti privremeno ocjenjivanje usmjereno posebice na kvalitetu i učinkovitost programa AAL i napredak u ostvarivanju ciljeva, a zatim i završno ocjenjivanje te pripremiti izvješća o njima.
- (22) Ocjenjivanje bi se moralo temeljiti na točnim i najnovijim informacijama. Stoga bi, na zahtjev Komisije, AALA i države sudionice trebale dostaviti sve informacije koje Komisija mora uključiti u izvješća o ocjeni programa AAL.
- (23) Program AAL trebao bi osigurati djelotvorno promicanje ravnopravnosti spolova i poštovanje etičkih načela kako je navedeno u okvirnom programu Obzor 2020.
- (24) Budući da su države sudionice odlučile nastaviti program AAL i da njegovi ciljevi izravno podupiru i dopunjuju politike Unije u području aktivnog i zdravog starenja te da države članice same ne bi mogle uspješno ostvariti ciljeve programa AAL, koji se zbog velikog opsega djelovanja mogu bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donositi mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj

¹⁵ SL L..., ..., str. ... [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.].

¹⁶ SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

¹⁷ SL L 292, 15.11.1996., str. 2.

¹⁸ SL L 136, 31.5.1999., str. 1.

Uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u navedenom članku, ova Odluka ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU ODLUKU:

Članak 1.

Sudjelovanje u programu AAL

1. Unija sudjeluje u Programu istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života (engl. *Active and Assisted Living Research and Development Programme*, u daljnjem tekstu „program AAL”) koji zajednički poduzimaju [Austrija, Belgija, Cipar, Danska, Francuska, Mađarska, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Portugal, Rumunjska, Poljska, Slovenija, Španjolska, Švedska, Ujedinjena Kraljevina i Švicarska] (u daljnjem tekstu „države sudionice”) u skladu s uvjetima utvrđenima ovom Odlukom.
2. Sve ostale države članice i sve ostale zemlje pridružene okvirnom programu za istraživanje i inovacije (2014. – 2020.) Obzor 2020. uspostavljenom Uredbom (EU) br. .../2013 (u daljnjem tekstu „okvirni program Obzor 2020.”) mogu se pridružiti programu AAL uz uvjet da ispunjavaju kriterij iz članka 3. stavka 1. točke (c) ove Odluke. Države sudionice i pridružene zemlje koje ispunjavaju uvjet naveden u članku 3. stavku 1. točki (c) ove Odluke smatraju se, za potrebe ove Odluke, državama sudionicama.

Članak 2.

Financijski doprinos Unije

1. Ukupni financijski doprinos Unije za administrativne i operativne troškove programa AAL ne smije iznositi više od 175 000 000 EUR. Doprinos se isplaćuje iz odobrenih sredstava općeg proračuna Unije dodijeljenih odgovarajućim dijelovima posebnog programa za provedbu okvirnog programa Obzor 2020. uspostavljenog Odlukom .../2013/EU u skladu s člankom 58. stavkom 1. točkom (c) podtočkom vi. i člancima 60. i 61. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.
2. Godišnje preuzete obveze Unije za program AAL ne smiju biti veće od financijskih obveza koje su za program AAL preuzele države sudionice.
3. Najviše 6 % financijskog doprinosa Unije može se iskoristiti kao doprinos za administrativne troškove programa AAL.

Članak 3.

Uvjeti za financijski doprinos Unije

1. Financijski doprinos Unije podložan je sljedećim uvjetima:
 - (a) da države sudionice dokažu da je program AAL uspostavljen u skladu s prilogima I. i II.;
 - (b) da države sudionice ili organizacije koje su imenovale države sudionice imenuju Udrugu za život potpomognut okolinom (engl. *Ambient Assisted Living Association*, u daljnjem tekstu „AALA”), koja je neprofitna udruga s pravnom osobnošću osnovana na temelju belgijskog zakonodavstva, kao

strukturu nadležnu za provedbu programa AAL te dodjelu i praćenje financijskog doprinosa Unije;

- (c) da se sve države sudionice obvežu pridonijeti financiranju programa AAL;
 - (d) da AALA dokaže sposobnost provedbe programa AAL, uključujući dodjelu i praćenje doprinosa Unije u okviru neizravnog upravljanja proračunom Unije u skladu s člancima 58., 60. i 61. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012;
 - (e) da se uspostavi model upravljanja programom AAL u skladu s Prilogom III.
2. Tijekom provedbe programa AAL financijski doprinos Unije podložen je i sljedećim uvjetima:
- (a) da AALA provede ciljeve programa AAL iz Priloga I. i aktivnosti iz Priloga II. u skladu s Uredbom (EU) br. ... [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata], podložno članku 5. ove Odluke;
 - (b) da se zadrži prikladan i učinkovit model upravljanja u skladu s Prilogom III.;
 - (c) da AALA poštuje zahtjeve izvješćivanja iz članka 60. stavka 5. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012;
 - (d) da države sudionice ispune preuzete obveze iz stavka 1. točke (c) i da se ispune preuzete godišnje obveze pridonosa financiranju programa AAL.

Članak 4.

Doprinosi država sudionica

1. Doprinosi država sudionica obuhvaćaju sljedeće:
- (a) financijske doprinose za neizravne aktivnosti podržane u okviru programa AAL u skladu s Prilogom II.;
 - (b) doprinose u naravi koji odgovaraju administrativnim troškovima nacionalnih uprava nastalih pri učinkovitoj provedbi programa AAL u skladu s Prilogom II.

Članak 5.

Pravila za sudjelovanje i širenje rezultata

1. Za potrebe Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata] AALA se smatra tijelom za dodjelu potpora koje dodjeljuje financijsku potporu neizravnim aktivnostima u skladu s Prilogom II. ovoj Odluci.
2. Odstupajući od članka 14. stavka 5. Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata], financijsku sposobnost podnositelja zahtjeva provjerava imenovana nacionalna agencija za upravljanje programima u skladu s pravilima za sudjelovanje u utvrđenim nacionalnim programima.
3. Odstupajući od članka 16. stavka 1. Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata], sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava s korisnicima potpisuju imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima.
4. Odstupajući od članka 19. [stavka 1. i stavaka 5. do 7.] te članaka 22. do 29. Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020.

i širenje njegovih rezultata], na bespovratna sredstva kojima upravljaju imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima primjenjuju se pravila financiranja iz utvrđenih nacionalnih programa.

5. Odstupajući od članaka 38. do 46. Uredbe (EU) br. .../2013 [Pravila za sudjelovanje u okvirnom programu Obzor 2020. i širenje njegovih rezultata], primjenjuju se pravila utvrđenih nacionalnih programa koja se odnose na rezultate i prava pristupa postojećem znanju i rezultatima.

Članak 6.

Provedba programa AAL

1. Program AAL provodi se na temelju godišnjih planova rada u skladu s Prilogom II.

Članak 7.

Sporazumi između Unije i AALA-e

1. Komisija u ime Unije s AALA-om sklapa sporazum o delegiranju i sporazume o godišnjem prijenosu sredstava podložno pozitivnoj prethodnoj (*ex ante*) ocjeni AALA-e u skladu s člankom 61. stavkom 1. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012.
2. Sporazum o delegiranju iz stavka 1. sklapa se u skladu s člankom 58. stavkom 3. te člancima 60. i 61. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 i člankom 40. delegirane Uredbe Komisije (EU) br. 1268/2012. U njemu je utvrđeno i sljedeće:
 - (a) zahtjevi povezani s doprinosom AALA-e u pogledu relevantnih pokazatelja među pokazateljima uspješnosti iz Priloga II. Odluci (EU) br. .../2013 [Posebni program za provedbu okvirnog programa Obzor 2020.];
 - (b) zahtjevi povezani s doprinosom AALA-e praćenju iz Odluke (EU) br./2013 [Posebni program za provedbu okvirnog programa Obzor 2020.];
 - (c) posebni pokazatelji uspješnosti potrebni za praćenje rada AALA-e u skladu s člankom 3. stavkom 2.;
 - (d) dogovori povezani s pružanjem potrebnih podataka kako bi se osiguralo da Komisija može ispuniti svoje obveze širenja rezultata i izvještavanja;

Članak 8.

Okončanje, smanjenje ili obustava financijskog doprinosa Unije

1. Ako se program AAL ne provodi u skladu s uvjetima utvrđenima člankom 3., Komisija može okončati, razmjerno smanjiti ili obustaviti financijski doprinos Unije u skladu sa stvarnom provedbom programa AAL.
2. Ako države sudionice ne pridonose financiranju programa AAL odnosno doprinose samo djelomično ili s kašnjenjem, Komisija može okončati, razmjerno smanjiti ili obustaviti financijski doprinos Unije uzimajući u obzir iznos koji su dodijelile države članice u svrhu provedbe programa AAL.

Članak 9.

Naknadne (ex post) revizije

1. Naknadne revizije rashoda za neizravne aktivnosti provode imenovane nacionalne agencije za upravljanje projektima u skladu s člankom 23. Uredbe (EU) br. ... [Okvirni program Obzor 2020.].
2. Komisija može odlučiti sama provesti revizije iz stavka 1.

Članak 10.

Zaštita financijskih interesa Unije

1. Komisija poduzima primjerene mjere kako bi osigurala zaštitu financijskih interesa Unije pri provedbi mjera koje se financiraju na temelju ove Odluke, uključujući primjenu preventivnih mjera protiv prijevара, korupcije i drugih nezakonitih radnji, učinkovite provjere i, ako se utvrde nepravilnosti, povrat pogrešno plaćenih iznosa te, prema potrebi, učinkovite, razmjerne i odvraćajuće administrativne i financijske sankcije.
2. Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) može provoditi istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, u skladu s odredbama i postupcima iz Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF)¹⁹ i Uredbe Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti²⁰, kako bi se utvrdile moguće prijevare, korupcija i druge nezakonite radnje koje utječu na financijske interese Unije, a povezane su sa sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava, odlukom o dodjeli bespovratnih sredstava ili ugovorom koji se financiraju na temelju ove Odluke.
3. Ugovori, sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava i oduke o dodjeli bespovratnih sredstava koji proizlaze iz provedbe ove Odluke sadržavaju odredbe kojima se Komisija, AALA, Revizorski sud i OLAF izričito ovlašćuju da u okviru svojih nadležnosti provode revizije i istrage.
4. AALA je dužna osoblju Komisije i ostalim osobama koje ovlasti Komisija ili Revizorski sud omogućiti pristup svojim lokacijama i prostorima te svim informacijama koje su potrebne za provedbu revizija iz stavka 3., uključujući informacije u elektroničkom obliku.
5. Pri provedbi programa AAL države sudionice dužne su poduzeti sve zakonodavne, regulatorne, upravne i druge mjere potrebne za zaštitu financijskog interesa Unije, a posebno kako bi se osigurao pun povrat svih iznosa koji se duguju Uniji u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 i delegiranom Uredbom (EU) br. 1268/2012.

Članak 11.

Dostavljanje informacija

1. AALA na zahtjev Komisije dostavlja sve informacije koje su Komisiji potrebne za sastavljanje izvješća iz članka 12.
2. Države sudionice preko AALA-e dostavljaju sve informacije koje zahtijevaju Europski parlament i Vijeće povezane s financijskim upravljanjem programom AAL.

¹⁹ SL L 136, 31.5.1999., str. 1.

²⁰ SL L 292, 15.11.1996., str. 2.

3. Komisija informacije iz stavka 2. objavljuje u izvješćima predviđenima člankom 12.

Članak 12.

Ocjena

1. Komisija je dužna do 31. prosinca 2017. provesti privremeno ocjenjivanje programa AAL. Komisija sastavlja izvješće o tom ocjenjivanju koje sadržava njezine zaključke i zapažanja. Komisija je dužna to izvješće dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću do 30. lipnja 2018.
2. Komisija je dužna po završetku sudjelovanja Unije u programu AAL, a najkasnije do 31. prosinca 2022., provesti završno ocjenjivanje programa AAL. Komisija sastavlja izvješće o tom ocjenjivanju koje sadržava rezultate ocjenjivanja. Komisija je dužna to izvješće dostaviti Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 13.

Stupanje na snagu

Ova Odluka stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.

Adresati

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*

PRILOG I.

CILJEVI PROGRAMA AAL

1. Program AAL ima sljedeće ciljeve:
 - 1.1. ubrzati stvaranje inovativnih proizvoda i usluga temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama namijenjenih aktivnom i zdravom starenju kod kuće, u zajednici ili na poslu, čime se poboljšava kvaliteta života, samostalnost, sudjelovanje u društvenom životu, vještine ili zapošljivost starijih osoba i povećava učinkovitost pružanja zdravstvene i socijalne skrbi;
 - 1.2. zadržati i dalje razvijati kritičnu masu primijenjenih istraživanja, razvoja i inovacija na razini Unije u područjima proizvoda i usluga za aktivno i zdravo starenje temeljenima na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama;
 - 1.3. razviti troškovno učinkovita rješenja, uključujući utvrđivanje relevantnih standarda interoperabilnosti i omogućavanje lokalizacije i prilagodbe zajedničkih rješenja, koja su usklađena s različitim željama na razini društva i regulatornim aspektima na nacionalnoj ili regionalnoj razini te kojima se poštuje dostojanstvo starijih osoba i koje, gdje je primjenjivo, omogućavaju pristup uslugama u ruralnim i perifernim područjima ili koriste drugoj skupini ljudi, poput osoba s invaliditetom.
2. Programom AAL stvara se povoljno okruženje za sudjelovanje malih i srednjih poduzeća.
3. Program AAL usredotočen je na primijenjeno istraživanje i inovacije koji su bliski tržištu i dopunjuje povezana dugoročna istraživanja i inovacijske aktivnosti velikih razmjera koji su predviđeni okvirnim programom Obzor 2020. te drugim europskim i nacionalnim inicijativama. Pridonosi također provedbi Europskog inovacijskog partnerstva za aktivno i zdravo starenje.

PRILOG II.

AKTIVNOSTI PROGRAMA AAL

I. Neizravne aktivnosti

1. Provedbom programa AAL uglavnom se podupiru projekti tržišno usmjerenih istraživanja i inovacija za aktivno i zdravo starenje, koji pokazuju mogućnost iskorištavanja rezultata projekta u realnom roku. Takve neizravne aktivnosti financiraju se u okviru programa AAL pretežno bespovratnim sredstvima. Mogući su i drugi oblici financiranja poput nagrada, pretkomercijalne nabave i javne nabave inovativnih rješenja.
2. Osim toga, može se dati potpora i aktivnostima za posredovanje, promicanje programa, podizanje svijesti o trenutačnim sposobnostima, poticanje primjene inovativnih rješenja i povezivanje organizacija i ulagača sa strane ponude i potražnje.
3. Mogu dobiti potporu i aktivnosti namijenjene poboljšanju kvalitete prijedloga, studije izvedivosti i radionice. Može biti predviđena suradnjom s regijama Unije može kako bi se proširila skupina dionika koji sudjeluju u programu AAL.

II. Provedba

1. Program AAL provodi se na temelju godišnjih planova rada kojima se utvrđuju teme poziva na podnošenje prijedloga.
2. Godišnji planovi rada dogovaraju se s Komisijom i služe kao temelj za godišnji financijski doprinos Unije.
3. Provedba programa AAL sadržava savjetovanja s relevantnim dionicima (uključujući donositelje odluka iz javnih tijela, predstavnike korisnika, pružatelje usluga u privatnom sektoru i osiguranju te industriju, uključujući mala i srednja poduzeća) u vezi s prioritetnim pitanjima o primijenjenim istraživanjima i inovacijama.
4. Pri provedbi programa AAL uzimaju se u obzir demografska kretanja i demografska istraživanja u cilju pronalaženja rješenja koja odražavaju društvenu i gospodarsku situaciju u Uniji.
5. Moguća pitanja ravnopravnosti spolova, etička pitanja i pitanja privatnosti uzimaju se u obzir u skladu s međunarodnim smjernicama.
6. U skladu s prirodom programa AAL, koji je blizak tržištu, te s pravilima utvrđenima Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, AALA utvrđuje primjerene minimalne ciljeve uspješnosti koji se odnose na vrijeme potrebno za dodjelu bespovratnih sredstava i plaćanja u skladu s [pravilima za sudjelovanje i] [financijskom uredbom] i osigurava njihovo poštovanje od strane država sudionica tijekom provedbe programa AAL.
7. Svaka država sudionica omogućuje sudjelovanje organizacija koje predstavljaju subjekte sa strane ponude.
8. Svaka država sudionica sufinancira odabrane projekte sudionika u njihovim relevantnim nacionalnim programima preko imenovanih nacionalnih agencija za upravljanje programima. Te agencije zatim usmjeravaju financijska sredstva Unije iz AALA-e na temelju opisa zajedničkog projekta koji je sastavni dio ugovora koji

sklapaju imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima i sudionici svakog pojedinog financiranog projekta.

9. Nakon zatvaranja poziva na podnošenje projektnih prijedloga, AALA u suradnji s imenovanim nacionalnim agencijama za upravljanje programima provodi centraliziranu provjeru prihvatljivosti. Provjera se obavlja na temelju zajedničkih kriterija prihvatljivosti za program AAL koji se objavljuju s pozivima na podnošenje projektnih prijedloga.
10. AALA provjerava, uz pomoć nacionalnih agencija za upravljanje programima, jesu li ispunjeni dodatni nacionalni kriteriji prihvatljivosti utvrđeni pozivima na podnošenje projektnih prijedloga.
11. Nacionalni kriteriji prihvatljivosti odnose se samo na pravno i financijsko stanje pojedinih predlagatelja projektnih prijedloga, a ne na sadržaj prijedloga, i odnose se na sljedeće aspekte:
 - 11.1. vrstu predlagatelja, uključujući pravni status i svrhu;
 - 11.2. odgovornost i održivost, uključujući financijsko zdravlje, ispunjavanje fiskalnih i socijalnih obveza.
12. Prihvatljive projektne prijedloge ocjenjuje i odabire AALA uz pomoć neovisnih stručnjaka, na temelju transparentnih i zajedničkih kriterija za ocjenu, kako je utvrđeno u objavljenom pozivu na podnošenje prijedloga. Taj je odabir, nakon što ga opća skupština AALA-e usvoji, obvezujući za države sudionice.
13. Ako određeni sudionik u projektu ne ispunjava neke od nacionalnih kriterija prihvatljivosti ili ako je nacionalni proračun povezan s preuzetom obvezom iscrpljen, izvršni odbor AALA-e može odlučiti da je na središnjoj razini potrebno provesti dodatno neovisno ocjenjivanje povezanog prijedloga uz pomoć neovisnih stručnjaka kako bi se prijedlog ocijenio ili bez sudjelovanja tog sudionika ili uz sudjelovanje zamjenskog sudionika, kojeg predlažu sudionici u projektu.
14. Pravna i financijska pitanja povezana sa sudionicima u projektima odabranima za financiranje rješavaju imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima. Primjenjuju se nacionalna administrativna pravila i načela.

PRILOG III.

UPRAVLJANJE PROGRAMOM AAL

Organizacijska je struktura za program AAL sjedeća:

1. AALA, međunarodna neprofitna udruga osnovana na temelju belgijskog zakonodavstva, posebna je provedbena struktura koju osnivaju države sudionice.
2. AALA je nadležna za sve aktivnosti zajedničkog programa AAL. Zadaće AALA-e uključuju upravljanje ugovorima i proračunom, izradu godišnjih planova rada, organizaciju poziva na podnošenje projektnih prijedloga, provedbu ocjenjivanja i rangiranje prijedloga za financiranje.
3. Osim toga, AALA nadzire i nadležna je za praćenje projekata te prenosi povezana plaćanja doprinosa Unije na imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima. Također organizira aktivnosti širenja rezultata.
4. AALA-om upravlja opća skupština. Opća skupština tijelo je za donošenje odluka programa AAL. Ona imenuje članove izvršnog odbora i nadzire provedbu programa AAL, uključujući odobrenje godišnjih planova rada, raspodjelu nacionalnih sredstava za projekte i obradu zahtjeva za novo članstvo. Ona djeluje na temelju načela jedna država – jedan glas. Odluke se donose običnom većinom, osim odluka o sukcesiji, prijemu ili isključenju članova ili raspuštanju udruge, za što se u statutu udruge mogu utvrditi posebni zahtjevi povezani s glasanjem.
5. Komisija na sjednicama opće skupštine AALA-e ima status promatrača i odobrava godišnji plan rada. Komisija se poziva na sve sastanke AALA-e i može sudjelovati u raspravi. Svi relevantni dokumenti u optjecaju povezani s općom skupštinom AALA-e dostavljaju se Komisiji.
6. Izvršni odbor AALA-e, koji se sastoji najmanje od predsjednika, zamjenika predsjednika i blagajnika, bira opća skupština kako bi preuzeo posebne odgovornosti povezane s upravljanjem, kao što je planiranje proračuna, zapošljavanje i sklapanje ugovora. On pravno zastupa i predstavlja udruhu te podnosi izvješća općoj skupštini.
7. Odjel za upravljanje na središnjoj razini osnovan u sklopu AALA-e nadležan je za provedbu programa AAL u bliskoj suradnji i koordinaciji s nacionalnim agencijama za upravljanje programima, koje imenuju države sudionice kako bi za nacionalne sudionike u projektima izvršavale aktivnosti povezane s upravljanjem projektima te upravnim i pravnim aspektima i kako bi pružile podršku pri ocjenjivanju projektnih prijedloga i pregovaranju o njima. Odjel za upravljanje na središnjoj razini i nacionalne agencije za upravljanje programima zajednički djeluju kao odjel za upravljanje pod nadzorom AALA-e.
8. Savjetodavni odbor s predstavnicima industrije, korisnika i ostalih zainteresiranih strana, vodeći računa o uravnoteženoj zastupljenosti između različitih generacija i spolova, osigurava preporuke prioriteta i tema koje bi trebalo riješiti u pozivima na podnošenje prijedloga projekata i ostalim aktivnostima programa AAL.

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 1.1. Naslov prijedloga/inicijative
- 1.2. Odgovarajuće područje / područja politike u strukturi ABM/ABB
- 1.3. Vrsta prijedloga/inicijative
- 1.4. Cilj/ciljevi
- 1.5. Osnova prijedloga/inicijative
- 1.6. Trajanje i financijski utjecaj
- 1.7. Predviđena metoda/metode upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

- 2.1. Pravila nadzora i izvješćivanja
- 2.2. Sustav upravljanja i kontrole
- 2.3. Mjere za sprečavanje prijevare i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINACIJSKI UTJECAJ PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

- 3.1. Naslov/naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunska linija/linije u okviru rashoda na koje se prijedlog/inicijativa odnosi
- 3.2. Procijenjeni utjecaj na rashode
 - 3.2.1. *Sažetak procijenjenog utjecaj na rashode*
 - 3.2.2. *Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva za poslovanje*
 - 3.2.3. *Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva administrativne prirode*
 - 3.2.4. *Usklađenost s tekućim višegodišnjim financijskim okvirom*
 - 3.2.5. *Sudjelovanje trećih strana u financiranju*
- 3.3. Procijenjeni utjecaj na prihode

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Sudjelovanje Unije u Programu istraživanja i razvoja u području aktivnog i potpomognutog života (engl. *Active and Assisted Living Research and Development Programme*, u daljnjem tekstu „program AAL”) koji poduzima više država članica

1.2. Odgovarajuće područje/područja politike u strukturi ABM/ABB²¹

Istraživanje i tehnološki razvoj: okvirni program Obzor 2020.

Digitalni program – Djelovanje 78.; Jačanje zajedničkog programa AAL

1.3. Vrsta prijedloga/inicijative

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **ново djelovanje**

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **ново djelovanje nakon pilot-projekta / pripremnog djelovanja**²²

☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **produženje postojećeg djelovanja**

☒ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **djelovanje koje je preusmjereno na novo djelovanje**

1.4. Ciljevi

1.4.1. Višegodišnji strateški cilj/ciljevi Komisije na koje se odnosi prijedlog/inicijativa

Europa 2020.

Unija inovacija

Digitalni program za Europu

Europski istraživački prostor

1.4.2. Posebni cilj/ciljevi i odgovarajuća aktivnost/aktivnosti u okviru strukture ABM/ABB

Glavni operativni cilj ovog zakonodavnog prijedloga, odnosno sudjelovanje Unije u zajedničkom programu istraživanja i razvoja te inovacija koji je poduzelo više država članica u području aktivnog i potpomognutog života, već je predviđen u okvirnom programu za istraživanje i tehnološki razvoj Obzor 2020. i njegovom posebnom programu „Društveni izazovi”.

S tim operativnim ciljem povezani su sljedeći posebni ciljevi:

(2) uspostava i provedba programa AAL

(3) uvođenje mjera potpore programu

(4) pokretanje i sufinanciranje zajedničkih projekata za istraživanje i inovacije s 2 – 3 godine do uvođenja na tržište

1.4.3. Očekivani rezultat/rezultati i utjecaj

Navesti učinke koje bi prijedlog/inicijativa trebali imati na ciljane korisnike/skupine.

²¹ ABM: Activity-Based Management (upravljanje po djelatnostima) – ABB: Activity-Based Budgeting (priprema proračuna na temelju djelatnosti).

²² Kako je navedeno u članku 49. stavku 6. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

U okviru programa AAL združuju se financijska sredstva Unije s nacionalnim i privatnim izvorima financiranja u cilju pronalaženja inovativnih rješenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama kojima će se europskim građanima omogućiti samostalnost i dobro stanje u starosti te pridonijeti sveukupnoj održivosti njihove skrbi i pružiti nove gospodarske mogućnosti za europsku industriju.

Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a važna je zbog sljedećih razloga:

Sudjelovanjem EU-a omogućit će se uspostavljanje novog pravnog okvira u kojem se financijska sredstva EU-a združuju s nacionalnim sredstvima u okrilju zajedničke strategije za poticanje zajedničkih međunarodnih projekata u području istraživanja i razvoja te inovacija, osobito onih u kojima sudjeluju MSP-ovi. To inače ne bi bilo moguće u okviru postojećih struktura.

Programom AAL omogućit će se odgovor na izazov demografskog starenja poticanjem stvaranja novih proizvoda i usluga temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama kojima je svrha starijim ljudima osigurati neovisan život uz bolju kvalitetu života i samostalnost, a manje troškove skrbi. To će se postići usklađenim i jedinstvenim djelovanjem uz veću kritičnu masu, što će dovesti do troškovno učinkovitijih i interoperabilnijih rješenja.

Omogućavanjem kritične mase i usklađenog europskog pristupa za razvoj interoperabilnih rješenja pružit će se učinkovitija potpora industriji i osobito MSP-ovima. Osim toga, rješenja iz programa AAL moći će se prilagoditi u skladu s željama na društvenoj razini i propisima na nacionalnoj/regionalnoj razini. To je važan preduvjet za komercijalno iskorištavanje i razvoj tržišta te pruža velik potencijal za sudjelovanje MSP-ova.

Naposljetku, predloženim programom potaknut će se veća nacionalna i industrijska ulaganja u istraživanje i razvoj te inovacije u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija i starenja, čime će se pridonijeti ostvarivanju ciljanog udjela od 3% europskog BDP-a za istraživanje i razvoj.

Makroekonomska dodana vrijednost za europsko gospodarstvo i društvo koja će proizaći iz primjene rezultata programa dobrog starenja nije uključena u ovaj financijski izvještaj.

1.4.4. Pokazatelji rezultata i utjecaja

Navesti pokazatelje koji omogućuju praćenje provedbe prijedloga/inicijative.

Posebna upravljačka struktura prati pokazatelje rezultata i učinka utvrđene posebnim ciljem okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor 2020. i o njima svake godine izvješćuje Komisiju.

Očekuju se sljedeći rezultati, koje će se mjeriti s pomoću povezanih pokazatelja:

– jačanje ulaganja i nacionalnih napora pružanjem poticaja za ulaganja s pomoću zajedničkih strategija i provedbe

Pokazatelji: (i.) broj zemalja koje sudjeluju; (ii.) preuzete obveze i plaćanja država sudionica; (iii.) sredstva koja osiguravaju države članice i koja su potrošena za projekte zajedničkog programa; (iv.) sredstva koja je uložila industrija i drugi dionici sudjelovanjem u projektima i njihovim sufinanciranjem.

– poboljšavanje usklađenosti istraživanja i razvoja te inovacija u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija za program dobrog starenja diljem

Europe uklanjanjem trenutačne fragmentacije napora s pomoću razvoja zajedničkih strategija i poziva na podnošenje prijedloga s kritičnom masom

Pokazatelji: Taj će rezultat biti *de facto* ostvaren kada zajednički program postane potpuno operativan uz znatno sudjelovanje zemalja.

– učinkovitost programa, koja će se postići osiguravanjem raspoloživosti nacionalnih proračuna, uspostavljanjem centraliziranog postupka podnošenja, ocjenjivanja i odabira prijedloga te uspostavljanjem programa za primijenjena i tržišno usmjerena istraživanja i inovacije koji je usmjeren na korisnike i koji se temelji na poznatim nacionalnim pravilima. Time će se relevantnim sudionicima, osobito MSP-ovima, pružiti nova i učinkovitija potpora, koja bi trebala dovesti do većih industrijskih ulaganja te bržeg stavljanja na tržište i primjene rezultata.

Pokazatelji: (v.) vremenski razmak između podnošenja prijedloga i pokretanja projekta; (vi.) broj MSP-ova koji sudjeluju; (vii.) režijski troškovi vođenja zajedničkog projekta.

– znatna gospodarska i društvena korist i doprinos ključnim političkim ciljevima mjerit će se, uz ostale pokazatelje, u okviru neovisnog privremenog i završnog ocjenjivanja.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjev/zahtjevi koje je potrebno kratkoročno ili dugoročno ispuniti

U okviru programa AAL združuju se financijska sredstva Unije s nacionalnim i privatnim izvorima financiranja u cilju pronalaženja inovativnih rješenja temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama kojima će se europskim građanima omogućiti samostalno i dobro starenje te pridonijeti sveukupnoj održivosti njihove skrbi i pružiti nove gospodarske mogućnosti za europsku industriju.

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a

Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a važna je zbog sljedećih razloga:

- Sudjelovanjem EU-a omogućit će se nastavak programa AAL u kojem se financijska sredstva EU-a mogu udružiti s nacionalnim sredstvima u okrilju zajedničke strategije za poticanje zajedničkih međunarodnih projekata u području istraživanja i razvoja te inovacija, osobito onih u kojima sudjeluju MSP-ovi. To inače ne bi bilo moguće u okviru postojećih struktura.
- Programom AAL omogućit će se odgovor na izazov demografskog starenja poticanjem stvaranja novih proizvoda i usluga temeljenih na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama kojima je svrha starijim ljudima osigurati neovisan život uz veću životnu kvalitetu i samostalnost, a manje troškove skrbi. To će se postići usklađenim i jedinstvenim djelovanjem uz veću kritičnu masu, što će dovesti do troškovno učinkovitijih i interoperabilnijih rješenja.
- Omogućavanjem kritične mase i usklađenog europskog pristupa za razvoj interoperabilnih rješenja pružit će se učinkovitija potpora industriji i osobito MSP-ovima. Osim toga, rješenja iz programa AAL moći će se prilagoditi u skladu s željama na društvenoj razini i propisima na nacionalnoj/regionalnoj razini. To je važan preduvjet za komercijalno iskorištavanje i razvoj tržišta te pruža velik potencijal za sudjelovanje MSP-ova.

- Naposljetku, predloženim programom potaknut će se veća nacionalna i industrijska ulaganja u istraživanje i razvoj te inovacije u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija i starenja, čime će se pridonijeti ostvarivanju ciljanog udjela od 3% europskog BDP-a za istraživanja i razvoj.

Makroekonomska dodana vrijednost za europsko gospodarstvo i društvo koja će proizaći iz primjene rezultata programa AAL nije uključena u ovaj financijski izvještaj.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Na temelju privremenog ocjenjivanja prethodnog zajedničkog programa AAL koji se provodio u okviru Sedmog okvirnog programa izvedeni su sljedeći zaključci:

- Program AAL trebao bi se nastaviti jer pruža očitu dodatnu vrijednost, osobito za MSP-ove, stvaranjem kritične mase potrebne za istraživanje i inovacije u području dobrog starenja na europskoj razini kako bi se relevantni proizvodi i usluge stavili na tržište.
- Trebao bi biti usmjeren na pitanje kako inovacijski subjekti na regionalnoj razini (većinom MSP-ovi) mogu razumjeti potrebe europskog tržišta i odgovoriti na njih.
- Njime bi se trebala poboljšati operativna učinkovitost, osobito u pogledu vremena potrebnog za dodjelu bespovratnih sredstava i isplatu.
- Njime bi se u ranoj fazi izrade projekta trebalo poboljšati sudjelovanje pružatelja usluga i pogotovo krajnjih korisnika u specifikaciji poziva na podnošenje prijedloga i ocjenjivanju.

Ta su iskustva uzeta u obzir pri oblikovanju programa AAL 2.

1.5.4. Usklađenost i moguća sinergija s ostalim odgovarajućim instrumentima

U okviru prvog europskog inovacijskog partnerstva za aktivno i zdravo starenje (EIP AHA)²³ očekuje se da će rješenja temeljena na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama znatno pridonijeti ostvarivanju njegova cilja od 2 dodatne godine zdravog života do 2020. te poboljšanju kvalitete života građana i učinkovitosti sustava skrbi u Europi. Njegovim strateškim provedbenim planom (SIP) određuju se prioriteti za ubrzanje i povećanje ulaganja u tri područja povezana s aktivnim i zdravim starenjem diljem Europe: prevencija i promicanje zdravlja, skrb i liječenje te samostalan život i društvena uključenost. Pokretanjem projekta EIP AHA povećava se buduća relevantnost programa AAL i njegova nastavka. Program AAL jedna je od glavnih komponenata za provedbu SIP-a jer je usmjeren na dio inovacijskog lanca nazvan „dolina smrti”. EIP će također pridonijeti programu AAL jer će se s pomoću EIP-a ubrzati stvaranje tržišta i primjena velikih razmjera te pridonijeti boljim graničnim uvjetima za tržište: npr. standardizacija i interoperabilnost, koji nisu obuhvaćeni programom AAL, no spomenuti su tijekom ocjenjivanja i savjetovanja kao prepreke primjeni.

Program AAL dopunjava se nacionalnim inicijativama, poput nacionalne inicijative o AAL-u i starenju u Njemačkoj, inovacijske platforme o potpomognutom životu u Ujedinjenoj Kraljevini i platforme o inovacijama u području starenja u Francuskoj.

²³

COM(2012) 83 završna verzija, 29.2.2012.

Zahvaljujući tim međusobno povezanim programima, koji zajednički obuhvaćaju znatan dio istraživačkog i inovacijskog „lanca”, Europa ima jedinstvenu globalnu prednost u informacijskim i komunikacijskim tehnologijama za dobro starenje. Programom AAL dopunjava se dugoročnije istraživanje u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija i starenja u okviru programa Obzor 2020., a njime dobivena rješenja temeljena na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama mogu se iskoristiti za aktivnosti vrednovanja inovacija i tržišta u okviru programa Obzor 2020.

Program AAL dopunjuje inicijativu za zajedničku izradu programa (JPI)²⁴ o demografskim promjenama „Više godina, bolji život” u kojoj sudjeluje 13 europskih zemalja i kojom se želi postići da se pri utvrđivanju budućih politika u području starenja uzmu u obzir nove znanstvene spoznaje, na temelju čitavog niza istraživačkih disciplina. Program AAL može omogućiti kontekst primjene za višedisciplinarno istraživanje JPI-a i dopuniti istraživački program JPI-a korisničkim iskustvom, dijeleći pritom istraživačke metodologije poput cjeloživotnog pristupa.

U prijedlogu Komisije za donošenje Direktive o Strateškom programu inovacija Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) 2014. – 2020., tema „Inovacije za zdrav život i aktivno starenje” jedna je od prioritarnih tema EIT-ovih zajednica znanja i inovacija (ZZI) za razdoblje 2014. – 2015.

Ukupno gledano te inicijative obuhvaćaju velik dio lanca, od temeljnog istraživanja do prihvatanja na tržištu, kako se preporučuje brojnim neovisnim ocjenama istraživačkih i inovacijskih programa EU-a te dokumentima o politikama EU-a.

1.6. Trajanje i financijski utjecaj

X Prijedlog/inicijativa ograničenog trajanja

- prijedlog/inicijativa na snazi od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2023.
- financijski utjecaj od 2014. do 2020. za odobrena sredstva za preuzimanje obveza i od 2014. do 2023. za odobrena sredstva za plaćanje.

☐ Prijedlog/inicijativa neograničenog trajanja

- provedba s razdobljem osnivanja od GGGG do GGGG,
- nakon čega slijedi sveobuhvatno djelovanje.

1.7. Predviđena metoda/metode upravljanja²⁵

☐ Centralizirano izravno upravljanje od strane Komisije

X Centralizirano neizravno upravljanje delegiranjem zadaća provedbe na:

- ☐ izvršne agencije
- ☐ tijela koja je osnovala Europska unija²⁶
- X nacionalna tijela javnog sektora/tijela koja pružaju javne usluge
- ☐ osobe kojima je povjerena provedba određenih djelovanja na temelju glave V. Ugovora o Europskoj uniji i koje su određene u odgovarajućem temeljnom aktu u smislu članka 49. Financijske uredbe

²⁴ COM(2008) 468, o zajedničkoj izradi istraživačkih programa

²⁵ Informacije o načinima upravljanja i upućivanju na Financijsku uredbu dostupne su na internetskim stranicama BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

²⁶ Kako je navedeno u članku 185. Financijske uredbe.

- ☐ **Podijeljeno upravljanje** s državama članicama
- ☐ **Decentralizirano upravljanje** s trećim zemljama
- ☐ **Zajedničko upravljanje** s međunarodnim organizacijama (*navesti*)

Ako je označeno više načina upravljanja, pojedinosti navesti u odjeljku „Napomene”.

Napomene

Uspostavljena je posebna provedbena struktura pod nazivom Udruga za život potpomognut okolinom (engl. *Ambient Assisted Living Association*, AALA) koju vode države sudionice u cilju upravljanja inicijativom. Unija će financijski doprinos inicijativi osigurati preko ove organizacije. Nacionalna tijela za financiranje ili njihove ovlaštene agencije upravljat će financijskim doprinosom EU-a i sklapati sporazume o bespovratnim sredstvima s drugim organizacijama u cilju dobivanja financijske potpore za zajedničke istraživačke i inovacijske aktivnosti.

Relevantne napomene:

Financijski doprinos Europske unije plaća se posebnom upravljačkom subjektu koji su osnovale države sudionice i koji će upravljati programom. Unija će svoj doprinos dati podložno odobrenju plana rada i povezanim nacionalnim proračunskim obvezama.

Organizacijsko ustrojstvo programa AAL čine sljedeći subjekti:

AALA, koju su države sudionice osnovale kao posebnu upravljačku strukturu, s Europskom komisijom potpisat će sporazum o delegiranju i sporazume o godišnjem prijenosu sredstava radi primanja godišnjih financijskih sredstava iz okvirnog programa. Bit će nadležna za sve aktivnosti programa AAL i vodit će je direktor, koji će biti i pravni zastupnik udruge.

AALA je nadležna za sve aktivnosti zajedničkog programa AAL. Zadaće AALA-e uključuju upravljanje ugovorima i proračunom, izradu godišnjih programa rada, organizaciju poziva na podnošenje prijedloga, ocjenu i rangiranje projekata. Osim toga, ona nadzire praćenje projekata i prenosi povezana plaćanja doprinosa Europske unije na imenovane nacionalne agencije za upravljanje programima. Također organizira aktivnosti širenja rezultata.

AALA-om upravlja opća skupština. Opća skupština tijelo je za donošenje odluka programa AAL i imenuje članove izvršnog odbora te nadzire provedbu programa AAL, uključujući odobrenje godišnjih programa rada, raspodjelu nacionalnih sredstava za projekte i obradu zahtjeva za novo članstvo. Djelovat će u skladu s načelom „jedna zemlja, jedan glas” i donosit će odluke običnom većinom. Komisija će na sjednicama opće skupštine imati status promatrača.

Upravni odbor AALA-e, u sastavu od direktora i dvaju zamjenika direktora (ili jednog zamjenika direktora i jednog blagajnika), bit će izabran u cilju preuzimanja posebnih odgovornosti povezanih s upravljanjem, poput planiranja proračuna, zapošljavanja i sklapanja ugovora. On pravno zastupa udругu te podnosi izvješća općoj skupštini.

Države sudionice ovlašćuju nacionalne agencije za upravljanje programima da za nacionalne partnere u projektima provode aktivnosti povezane s upravljanjem programima te upravnim i pravnim aspektima te da pružaju podršku pri ocjenjivanju prijedloga i pregovaranju o njima. Udruga AAL nadzire njihov rad.

Savjetodavni odbor s predstavnicima industrije i ostalih zainteresiranih strana osigurat će preporuke prioriteta i tema koje bi trebalo riješiti u pozivima na podnošenje prijedloga u okviru programa AAL.

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila nadzora i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

U skladu s okvirnim programom za istraživanje i inovacije Obzor 2020., posebna upravljačka struktura prati provedbu programa AAL na godišnjoj razini i prema potrebi o tome izvješćuje Komisiju. Program će se pratiti s pomoću godišnjih izvješća koja će podnositi posebna upravljačka struktura. Njima će se omogućiti detaljan pregled provedbe programa u skladu s pokazateljima iz odjeljka 1.4.4.

Privremeno ocjenjivanje provest će se nakon tri godine rada uz pomoć neovisnih stručnjaka i njime će se ocijeniti: (1) provedba programa u pogledu daljnje znanstvene, upravljačke i financijske integracije; (2) dodana vrijednost i učinkovitost zajedničkog programa u ispunjavanju ciljeva. Završno ocjenjivanje provest će vanjski stručnjaci na kraju programa.

2.2. Sustav upravljanja i kontrole

2.2.1. Utvrđeni rizik/rizici

1. Glavni je rizik povezan sa sposobnošću posebne provedbene strukture da upravlja proračunskim doprinosom Unije i učinkovitošću praćenja nacionalnih agencija koje sudjeluju u svakodnevnoj operativnoj provedbi programa.

2. Drugi se rizik odnosi na učinkovitu zaštitu od prijevare i mogućih financijskih gubitaka zbog velikog sudjelovanja MSP-ova i pristupa koji se sastoji od neizravnog upravljanja na središnjoj razini.

3. Treći je rizik povezan sa sposobnošću država sudionica da učinkovito financiraju svoje doprinose programu.

2.2.2. Predviđena metoda/metode kontrole

U vezi s rizicima 1. i 2. vidi poglavlje 2.3.

U vezi s rizikom 3., mjere zaštite osiguravaju da se financijska sredstva EU-a mogu isplatiti jedino na temelju dokaza o preuzetim nacionalnim financijskim obvezama na razini sporazuma o godišnjem prijenosu sredstava i na razini isplata nacionalnim sudionicima u projektima zajedničkog programa. Dodatnom mjerom zaštite smatra se činjenica da financijska sredstva EU-a ne smiju činiti više od 50 % ukupnih javnih financijskih sredstava koja se izdvajaju za program te da potpora EU-a za administrativne rashode ne smije činiti više od 6 % ukupnog doprinosa EU-a.

2.2.3. Troškovi i koristi kontrola i vjerojatna stopa neusklađenosti

U skladu s člankom 7. odluke o programu, sustav kontrole uspostavljen za provedbu programa bit će osmišljen tako da pruži razumno osiguranje u pogledu postizanja odgovarajućeg upravljanja rizicima povezanima s učinkovitošću i uspješnošću poslovanja te sa zakonitošću i pravilnošću osnovnih transakcija, uzimajući u obzir posebnu prirodu programa AAL koji je javno-javno partnerstvo. Sustavom kontrole osigurat će se ravnoteža između povjerenja i kontrole, uzimajući u obzir administrativne i ostale troškove kontrola na svim razinama, a posebice za sudionike, kako bi se na najbolji način pridonijelo postizanju ciljeva okvirnog programa Obzor 2020.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevare i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu od prijevare.

U članku 3. Odluke o uspostavi programa AAL navodi se da je doprinos Unije uvjetovan AALA-inim izvršavanjem obveza izvješćivanja iz članka 60. stavka 5. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012. U skladu s člankom 8., Komisija može okončati, smanjiti ili obustaviti doprinos.

Sporazum o delegiranju koji će sklopiti Komisija i AALA u skladu s člankom 61. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 omogućit će Komisiji nadzor aktivnosti AALA-e, posebice provedbom revizija.

Dodatne mjere za borbu protiv prijevara provest će se u sklopu detaljnog sporazuma između Komisije i posebne upravljačke strukture.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UTJECAJ PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslov/naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunska linija/linije u okviru rashoda na koje se prijedlog/inicijativa odnosi

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj 09 04 03 01 Poboljšanje cjeloživotnog zdravlja i dobrobiti	Dif./nedif. (27)	zemalja EFTA-e ²⁸	iz zemalja kandidatkinja ²⁹	trećih zemalja	u smislu članka 18. stavka 1. točke (aa) Financijske uredbe
1A		Dif./nedif.	DA	DA	DA	DA

²⁷ Dif. = diferencirana odobrena sredstva / nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

²⁸ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

²⁹ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalne zemlje kandidatkinje sa zapadnog Balkana.

3.2. Procijenjeni utjecaj na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog utjecaja na rashode

milijuna EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira:	Broj 1A	[Naslov]
--	------------	-------------------

Glavna uprava: CNECT			2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	UKUPNO
• Odobrena sredstva za poslovanje													
Broj 09 04 03 01	Preuzete obveze	(1)	25	25	25	25	25	25	25				175
	Plaćanja	(2)	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175
Broj proračunske linije	Preuzete obveze	(1a)											
	Plaćanja	(2a)											
Odobrena sredstva administrativne prirode koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ³⁰													
Broj proračunske linije		(3)											
UKUPNA odobrena sredstva za glavnu upravu CNECT	Preuzete obveze	= 1 + 1 a + 3	25	25	25	25	25	25	25				175
	Plaćanja	= 2 + 2 a + 3	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Preuzete obveze	(4)	25	25	25	25	25	25	25				175
	Plaćanja	(5)	2,7	10	17,3	24,7	24,7	24,7	24,7	23,2	15,8	7,2	175

³⁰ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravnih istraživanja, izravnih istraživanja.

• UKUPNA odobrena sredstva administrativne prirode koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1A višegodišnjeg financijskog okvira	Preuzete obveze	= 4 + 6	25,00 8	25,00 8	25,03 8	25,00 8	25,00 8	25,00 8	25,03 8				175,116
	Plaćanja	= 5 + 6	2,708	10,00 8	17,33 8	24,70 8	24,70 8	24,70 8	24,73 8	23,2	15,8	7,2	175,116

Ako prijedlog/inicijativa utječe na više naslova:

• UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Preuzete obveze	(4)											
	Plaćanja	(5)											
• UKUPNA odobrena sredstva administrativne prirode koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		(6)											
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1 – 4 višegodišnjeg financijskog okvira (referentni iznos)	Preuzete obveze	= 4 + 6	25,008	25,0 08	25,03 8	25,00 8	25,00 8	25,00 8	25,03 8				175,116
	Plaćanja	= 5 + 6	2,708	10,0 08	17,33 8	24,70 8	24,70 8	24,70 8	24,73 8	23,2	15,8	7,2	175,116

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira:	5	„Administrativni rashodi”
--	----------	---------------------------

milijuna EUR (do 3 decimalna mjesta)

				2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	UKUPNO
Glavna uprava: CNECT														
• Ljudski potencijali				0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262				1,834
• Ostali administrativni rashodi				0,024	0,024	0,024	0,024	0,024	0,024	0,024				0,168
GLAVNA UPRAVA CNECT UKUPNO	Odobrena sredstva			0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286				2,002

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 5 višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = preuzete plaćanja) = ukupna	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286	0,286					2,002
--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--	-------

milijuna EUR (do 3 decimalna mjesta)

		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.				UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1 – 5 višegodišnjeg financijskog okvira	Preuzete obveze	25,294	25,294	25,324	25,294	25,294	25,294	25,324				177,118
	Plaćanja	2,994	10,294	17,624	24,994	24,994	24,994	25,024	23,2	15,8	7,2	177,118

3.2.2. Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva za poslovanje

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nije potrebno korištenje odobrenih sredstava za poslovanje
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebno je korištenje odobrenih sredstava za poslovanje, kako je objašnjeno u nastavku:

Odobrena sredstva za preuzete obveze u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate ⇓			2014.		2015.		2016.		2017.		2018.		2019.		2020.		UKUPNO	
	REZULTATI																	
	Vrsta rezultata ³¹	Prosječni trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Broj rezultata	Trošak	Ukupni broj rezultata	Ukupni trošak
POSEBNI CILJ br. 1 ³² ...																		
Rezultat 1.	Uspostava i provedba zajedničkog programa (*)	1,5/ godišnje	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	7	10,5
Međuzbroj za posebni cilj br. 1			1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5	7	10,5
POSEBNI CILJ br. 2...																		
Rezultat 2.	Mjera	0,200	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	35	7
Međuzbroj za posebni cilj br. 2			5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	35	7
POSEBNI CILJ br. 3...																		
Rezultat 3.	Projekti (*)	2	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	175	164,5
Međuzbroj za posebni cilj br. 3			25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	25	23,5	175	164,5

³¹ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr. broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

³² Na način opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni cilj/ciljevi...”.

UKUPNI TROŠAK		25		25		25		25		25		25		25		175
---------------	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	-----

(*) Troškovi povezani s upravljanjem zajedničkog projekta AAL na središnjoj razini bit će pokriveni s najviše 6 % ukupnog doprinosa EU-a, uključujući troškove povezane s ocjenjivanjem prijedlogâ.

(**) Uz pretpostavku prosječnog ukupnog troška od 4 milijuna eura po projektu, od kojih će 50 % biti pokriveno javnim financijskim sredstvima, podijeljeno između EU-a i država članica u skladu s omjerom njihovih preuzetih godišnjih obveza (procijenjeni postotak ~ 40 – 50 %).

3.2.3. Procijenjeni utjecaj na odobrena sredstva administrativne prirode

3.2.3.1. Sažetak

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nije potrebno korištenje administrativnih odobrenih sredstava
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebno je korištenje administrativnih odobrenih sredstava, kako je objašnjeno u nastavku:

milijuna EUR (do 3 decimalna mjesta)

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	UKUPNO
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

NASLOV 5 višegodišnjeg financijskog okvira											
Ljudski resursi	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262	0,262				1,834
Ostali administrativni rashodi	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180	0,180				1,260
Međubroj za NASLOV 5 višegodišnjeg financijskog okvira	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442	0,442				3,094

Izvan NASLOVA 5. ³³ višegodišnjeg financijskog okvira											
Ljudski potencijali											

³³ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravnih istraživanja, izravnih istraživanja.

Ostali rashodi administrativne prirode	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116
Međuzbroj izvan NASLOVA 5 višegodišnjeg financijskog okvira	0,008	0,008	0,038	0,008	0,008	0,008	0,038				0,116

UKUPNO	0,450	0,450	0,480	0,450	0,450	0,450	0,480				3,210
---------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--------------

Potrebna administrativna odobrena sredstva pokrit će se odobrenim sredstvima glavne uprave koja su već dodijeljena za upravljanje djelovanjem i/ili su preraspoređena unutar glavne uprave te, po potrebi, bilo kojim dodatnim sredstvima koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

3.2.3.2. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih potencijala

- ☐ Za prijedlog/inicijativu nije potrebno korištenje ljudskih potencijala
- ☒ Za prijedlog/inicijativu potrebno je korištenje ljudskih potencijala, kako je objašnjeno u nastavku:

Procjenu navesti u jedinicama jednakima punom radnom vremenu

	2014.	2015.	2016.	2017. - 2020.	Ukupno
• Plan radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)					
XX 01 01 01 (sjedišta i predstavništva Komisije)	2	2	2	8	14
XX 01 01 02 (delegacije)					
XX 01 05 01 (neizravna istraživanja)					
10 01 05 01 (izravna istraživanja)					
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)³⁴					
XX 01 02 01 (UO, UsO, UNS iz „opće omotnice”)					
XX 01 02 02 (UO, UsO, MSD, LO i UNS u delegacijama)					
XX 01 04 yy³⁵	- u sjedištima				
	- u delegacijama				
XX 01 05 02 (UO, UsO, UNS – neizravna istraživanja)					
10 01 05 02 (UO, UsO, UNS – izravna istraživanja)					
Ostale proračunske linije (navesti)					
UKUPNO	2	2	2	8	14

XX se odnosi na odgovarajuće područje politike ili glavu proračuna.

Potrebe za ljudskim potencijalima ispunit će se angažiranjem osoblja glavne uprave kojemu je već povjereno upravljanje djelovanjem i/ili koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, po potrebi, iz bilo kojih dodatnih sredstava koja se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

³⁴ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjak; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama;

³⁵ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

Opis zadaća:

Dužnosnici i privremeno osoblje

Iz mjere proizlaze sljedeće glavne zadaće:

- sudjelovanje na sastancima opće skupštine AALA-e u svojstvu promatrača Komisije, 4 dvodnevna sastanka godišnje (razina direktora / načelnika odjela)
- sudjelovanje na radionicama i događanjima za širenje rezultata 3 puta godišnje (razina načelnika odjela)
- pregovaranje, izrada i isplata ugovora o bespovratnim sredstvima s posebnom provedbenom strukturom (razina voditelja projekata + razina asistenata)
- praćenje provedbe + podrška pri privremenom i završnom ocjenjivanju (razina voditelja projekata)
- financijska i pravna revizija provedbe programa (razina financijskih službenika)

Vanjsko osoblje

3.2.4. Usklađenost s postojećim višegodišnjim financijskim okvirom

- X Prijedlog/inicijativa u skladu je s postojećim višegodišnjim financijskim okvirom.
- ☐ Prijedlog/inicijativa uključuje reprogramiranje odgovarajućeg naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti odgovarajuće proračunske linije i iznose.

- ☐ Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta za financijsku fleksibilnost ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira.³⁶

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti odgovarajuće proračunske linije i iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

- Prijedlogom/inicijativom predviđa se sufinanciranje prema sljedećoj procjeni:

Odobrena sredstva za preuzete obveze u milijunima EUR (do tri decimalna mjesta)

	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Ukupno
Države sudionice	25	25	25	25	25	25	25				175
UKUPNA sredstva sufinanciranja	25	25	25	25	25	25	25				175

Detalji sufinanciranja

Europska unija daje doprinos od najviše 25 milijuna eura godišnje uz uvjet da zemlje sudionice ulože najmanje 25 milijuna eura godišnje te da iz nacionalnih proračuna daju doprinos za program AAL od najmanje 175 milijuna eura u razdoblju od 2014. do 2020.

Doprinos EU-a za operativne troškove programa AAL čini najviše 6 % ukupnog doprinosa EU-a za program AAL.

Doprinos EU-a čini fiksni postotak ukupnih javnih financijskih sredstava iz sudjelujućih nacionalnih programa, ali ni u kojem slučaju ne smije prelaziti 50 % ukupnih javnih sredstava izdvojenih za program AAL. Taj se fiksni postotak definira u ugovoru između posebne upravljačke strukture i Komisije te se temelji na višegodišnjim obvezama koje su preuzele partnerske države sudionice i doprinosu Europske unije.

Osim toga, projekte sufinanciraju organizacije koje sudjeluju u projektima za istraživanje i razvoj odabrane na temelju poziva na podnošenje prijedloga organiziranima u okviru programa. Očekuje se da će ukupni doprinosi za cijelo trajanje programa iznositi najmanje 300 milijuna eura.

³⁶ Vidi točke 19. i 24. Međuinstitucijskog sporazuma.

3.3. Procijenjeni utjecaj na prihode

- X Prijedlog/inicijativa nema financijski utjecaj na prihode.